

Sygn. akt VIII U 552/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 18 marca 2015 r. w Gliwicach

sprawy Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanych K. K. (1) (K.), E. K., A. K. (K.), K. K. (3) (K.), (...) Spółki Jawnej w D.

o ustalenie płatnika składek i podstawę wymiaru składek

na skutek odwołania Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 lutego 2014 r. **nr** (...)

z dnia 12 lutego 2014 r. **nr** (...)

z dnia 12 lutego 2014 r. **nr** (...)

z dnia 12 lutego 2014 r. **nr** (...)

1. oddała odwołania;

2. zasądza od Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 780 zł (siedemset osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 552/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lutego 2014r. nr 190 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił dla Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. za zainteresowanego K. K. (1) będącego pracownikiem odwołującej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za miesiące lipiec i sierpień 2010r. w związku z

wykonywaniem pracy na rzecz własnego pracodawcy Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. na podstawie umowy cywilnoprawnej – umowy zlecenia zawartej z (...) Spółka Jawna.

Decyzją z tego samego dnia nr 197 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił dla Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. za zainteresowaną E. K. będącą pracownikiem odwołującej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za okres od stycznia 2008r. do sierpnia 2008r. i od kwietnia 2010r. do listopada 2010r. w związku z wykonywaniem pracy na rzecz własnego pracodawcy Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. na podstawie umowy cywilnoprawnej – umowy zlecenia zawartej z (...) Spółka Jawna.

Kolejną decyzją z tej samej daty nr 160 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił dla Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. za zainteresowanego A. K. będącego pracownikiem odwołującej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za miesiąc wrzesień 2010r. w związku z wykonywaniem pracy na rzecz własnego pracodawcy Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. na podstawie umowy cywilnoprawnej – umowy zlecenia zawartej z (...) Spółka Jawna.

Następnie decyzją z tej samej daty nr 161 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił dla Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. za zainteresowanego K. K. (3) będącego pracownikiem odwołującej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za miesiąc grudzień 2010r. w związku z wykonywaniem pracy na rzecz własnego pracodawcy Zakładu (...) Sp. z o.o. w G. na podstawie umowy cywilnoprawnej – umowy zlecenia zawartej z (...) Spółka Jawna.

W uzasadnieniach wyżej wymienionych decyzji oddział podniósł, że zostały one wydane po przeprowadzonej kontroli u odwołującego, jako płatnika składek, w wyniku której ustalono niewłaściwy sposób rozliczania się z organem rentowym z należnych składek za zatrudnionych pracowników.

Od ww. decyzji odwołania złożył Zakład (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., jako płatnik składek domagając się ich zmiany i zmiany i wyłączenia z podstawy wymiaru składek przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy zlecenia. W uzasadnieniu zakwestionował prawidłowość przeprowadzonego przez ZUS postępowania kontrolnego oraz postępowania w zakresie ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek z urzędu. Nadto zakwestionował prawidłowość zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r., poz. 121).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie podtrzymując swe dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo podniósł, że, w rozumieniu art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pracownicy, którzy poza zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u swojego pracodawcy zawierają umowy cywilnoprawne (np. umowy zlecenia) z podmiotami trzecimi, ale w ramach których praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy przez tego pracownika, są na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych traktowani jako pracownicy w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji należy odprowadzać od takiej umowy cywilnoprawnej składki na ubezpieczenia społeczne. Płatnikiem tych składek jest pracodawca, z którym pracownik ma zawartą umowę o pracę. Taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie. Zainteresowani w ramach umów zlecenia wykonywali na rzecz pracodawcy tj. Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., z którym pozostawali w stosunku pracy, mimo iż umowy zlecenia zostały zawarte z podmiotem trzecim (...) Spółka Jawna, a nie z pracodawcą na rzecz którego nastąpiło faktyczne świadczenie pracy, co zostało ustalone w trakcie kontroli przeprowadzonej przez inspektorów kontroli ZUS.

Zarządzeniami z dnia 11 września 2014r. Sąd połączył sprawy wszczęte w wyniku złożenia odwołań od wszystkich wskazanych powyżej decyzji do wspólnego rozpoznania i wyrokowania pod sygn. akt VIII U 552/14.

Zainteresowani: K. K. (1) i A. K. poparli stanowisko odwołującej, z kolei zainteresowani: K. K. (3), E. K. i O. (...) sp. j. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. w dniu 24 października 2013r. zmienił nazwę na Zakład (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., co wynika z Krajowego Rejestru Sądowego, Nr (...).

(...) Spółka Jawna zawarli w dniu 31 października 2005r. umowę o świadczenie usług, której przedmiotem było:

- wykonywanie usług przemysłowych według wykazu jak w załączniku nr 3 do umowy,

- prace porządkowe w obiektach administracyjnych, łaźniach, umywalniach, szatniach, ubikacjach, głównych ciągach komunikacyjnych w halach produkcyjnych określone w załączniku nr 1 do umowy.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 usługi przemysłowe obejmowały prace spawalnicze, obróbkę mechaniczną, prace ślusarskie, obróbkę tokarską, prace montażowe, naprawcze, obróbkę ciepło – mechaniczną, prace transportowe, prace robotników magazynowych, suwnicowych i podsuwnicowych. Natomiast załącznik nr 1 zawiera wykaz prac porządkowych oraz czas i częstotliwość ich wykonywania.

Za usługi, których mowa w § 1 pkt. 1 zleceniobiorca otrzyma umowne wynagrodzenie według stawki godzinowej zgodnie z załącznikiem nr 3 do umowy. Za prace wymienione w § 1 pkt. 2 według kwoty ryczałtowej.

Prace będące przedmiotem umowy miały być wykonywane w obiekcie zleceniodawcy przy wykorzystaniu pomieszczeń socjalnych należących do zleceniodawcy. Nadto dozór techniczny Zakładu (...) Sp. z o.o. zobowiązany był do nadzorowania i odbioru technicznego oraz potwierdzenia wykonywanych prac.

Umowa została zawarta na czas nieokreślony i mogła zostać rozwiązana z trzymiesięcznym terminem wypowiedzenia. Nadto wcześniejsze rozwiązanie umowy mogło nastąpić w przypadku rażącego łamania jej zasad przez jedną ze stron lub w przypadku porozumienia stron.

Do umowy zawarto 31 aneksów dotyczących stawek godzinowych za usługi przemysłowe.

(...) Spółka Jawna w D. w ramach prowadzonej działalności zawarła umowy zlecenia z zainteresowanymi m.in. na wykonywanie usług produkcyjnych. Umowy były zawierane na okres jednego miesiąca.

Zainteresowani w spornych okresach pozostawali w stosunkach pracy z Zakładem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G..

W ramach zawartych umów zlecenia zainteresowani wykonywali te same czynności co w ramach zawartych umów o pracę z (...) Sp. z o.o. w G.. Prace świadczyli na swoich stanowiskach pracy. Praca wykonywana przez zainteresowanych na podstawie umów zlecenia była świadczona na rzecz Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i przy użyciu narzędzi należących do tego zakładu. Była to dodatkowa praca wykonywana przez zainteresowanych po godzinach pracy wynikających z ich umów o pracę, bądź przed pracą wykonywaną w ramach umowy o pracę. Zapotrzebowanie na dodatkową pracę ustalane było na bieżąco przez mistrzów i kierowników odwołującej.

Spółka (...) zapewniała nadzór techniczny, kierownictwo nad zleceniobiorcami, jak również zapewniała odpowiednie stanowiska pracy i wszelkie narzędzia do wykonywania pracy.

Rozliczeń dokonywano po zakończonym miesiącu pracy. U odwołującej funkcjonowały dwa czytniki, przy pomocy których rejestrowany był czas pracy zainteresowanych: jeden dotyczył pracy w ramach stosunku pracy, a drugi pracy dla „innej firmy” (w tym przypadku dla firmy (...)). W oparciu o te dane, pracownicy biura ruchu zakładu (...), obliczały przepracowane przez zainteresowanych godziny oraz wysokość wynagrodzenia i przekazywały dane do spółki (...). Na tej podstawie wystawiano fakturę na Zakład (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G.. Faktura była powiększona o marżę spółki (...).

Następnie przedstawiciel firmy (...) przyjeżdżał do biura ruchu odwołującej, przywoził umowy zlecenia, rachunki oraz gotówkę na wypłaty wynagrodzeń dla tych zainteresowanych, którzy nie posiadali rachunku bankowego. Pracownicy

biura ruchu odwołującej przedkładali zainteresowanym dokumenty do podpisu i wypłacali wynagrodzenie. Zainteresowanym posiadającym rachunki bankowe wynagrodzenia przelewała firma (...).

W okresie od 25 czerwca 2013r. do 26 sierpnia 2013r. organ rentowy przeprowadził kontrolę u zainteresowanego O. SYSTEM. Przedmiotem kontroli było ustalenie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek i wpłat, do pobierania których zobowiązany jest wyżej wymieniony organ rentowy, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawianie zaświadczeń. Kontrola ta była przeprowadzona przez kontrolera ZUS w osobie M. P., która w trakcie prowadzonych przez siebie czynności kontrolnych stwierdziła, że w siedzibie firmy przechowywane są oryginały wszystkich umów zlecenia zawartych przez zainteresowanych pracowników odwołującej z zainteresowanym O. SYSTEM przy czym, ze względu na ich znaczną ilość do materiałów pokontrolnych dołączyła jedynie ograniczoną ich ilość, tj. 15%. W trakcie kontroli stwierdziła również, że pracownicy odwołującego, którzy równocześnie świadczyli pracę w oparciu o umowy zlecenia zawarte z zainteresowanym O. SYSTEM, mieli z tytułu wykonywania tych umów odprowadzane składki wyłącznie na ubezpieczenie zdrowotne. Dalej ustaliła, że osoby które miały wykonywać umowy zlecenia, faktycznie miały świadczyć swoją pracę w obiektach B. Ł. i pod jego nadzorem. Tym samym osoby te, po zakończeniu pracy w ramach stosunku pracy z odwołującym, a przed podjęciem czynności związanych z wykonywaniem umowy zlecenia zawartej z zainteresowanym O. SYSTEM nie mogły opuścić miejsca pracy bo doszłoby do zaprzeczenia warunku postawionego w kontrakcie. Uznała zatem, że umowy zlecenia były w rzeczywistości wykonywane na rzecz własnego pracodawcy czyli B. Ł..

W następstwie przeprowadzonego postępowania organ rentowy wydał skarżone decyzje ustalające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiła sumę wynagrodzenia wynikającego z umów o pracę zawartych przez zainteresowanych z Zakładem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w G., które zostało podane przez płatnika składek do ZUS jako „podstawa emerytalna” i z umów zlecenia zawartych przez zainteresowanych z (...) Spółka Jawna w D., w ramach których zainteresowani wykonywali pracę na rzecz swojego pracodawcy tj. Zakładu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G., z którym pozostają w stosunku pracy. Natomiast podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne została pomniejszona o 13,71 % tj. w części składek finansowanych przez ubezpieczonego.

Strony nie kwestionowały ani okresów ani wyliczeń dotyczących wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie: akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tym akt kontroli, umowy o świadczenie usług z dnia 31 października 2005r., zeznań świadków: P. Z. (k. 88-90 a.s.) i T. B. (k. 86-84 a.s.) oraz M. P. (k.121-122 a.s.), a także zawartych przez zainteresowanych umów zlecenia i dokumentacji rozliczającej ich wykonanie (koperta k. 129), zeznań przedstawiciela firmy (...) złożonych do sprawy o sygn. akt VIII U 477/14 w dniu 22 stycznia 2015r.

Ostatecznie stan faktyczny nie był kwestionowany przez strony, spór dotyczył jedynie oceny prawnej łączącej odwołującego i zainteresowanych umów cywilnoprawnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie płatnika składek Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wyjaśnić, że organ rentowy ma uprawnienia do badania ważności umów cywilnoprawnych. Zgodnie, bowiem z art. 68 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2015r., poz. 121) do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy między innymi wymierzanie i pobieranie składek na

ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne. Po myśli natomiast art. 83 ustawy ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw w szczególności dotyczących ustalania wymiaru składek.

Organ rentowy posiada więc kompetencję do badania charakteru i do oceny prawnej umów stanowiących tytuł do zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, w tym badania prawidłowości ustalania wymiaru składek i może wydawać decyzje w tym przedmiocie.

W okresie objętym skarżonymi decyzjami zainteresowany (...) Spółka Jawna w D. zawarł z zainteresowanymi K. K. (1) E. A. K. i K. K. (3) umowy zlecenia. Nadto zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Spółka Jawna.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz obliczania i opłacania składek reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r., poz. 121).

Zgodnie z treścią art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych pracownicy (z wyłączeniem prokuratorów), podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, z zastrzeżeniem art. 8 i 9.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 pracownicy podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu.

Z kolei w myśl art. 12 ust 1 osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

Po myśli art. 8 ust 1 za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Zgodnie z art. 8 ust. 2 a za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Zgodnie z art. 13 pkt 1 obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zgodnie z art. 46, ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Po myśli z art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe oraz wypadkowe z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Po myśli art. 18 ust. 1a w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło.

Z kolei, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku. Nr 164. poz. 1027 ze zm.) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników, przy czym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne

pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe potrąconych przez płatników, zgodnie z przepisami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie zaś z treścią art. 48 b ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład może sporządzać z urzędu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, zgłoszenia wyrejestrowania ubezpieczonego z ubezpieczeń społecznych, imienne raporty miesięczne, zgłoszenia płatnika składek, zgłoszenia wyrejestrowania płatnika składek, deklaracje rozliczeniowe oraz dokumenty korygujące te dokumenty, zwane dalej "dokumentami związanymi z ubezpieczeniami społecznymi określonymi w ustawie".

W myśl art. 83 ust 1 pkt 2 ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. przebiegu ubezpieczeń.

Istota sporu sprowadza się do oceny prawidłowości ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r., poz. 121) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2008 roku. Nr 164. poz. 1027 ze zm.).

Na wstępie rozważań należy wskazać, iż postępowanie przed Sądem w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem kontrolnym mającym na celu sprawdzenie prawidłowości decyzji organu rentowego. Zakres rozpoznania sprawy jest wyznaczony zakresem przedmiotowym i podmiotowym zaskarżonej decyzji.

Przedmiotem rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie była decyzja deklaratoryjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, która określiła wymiar składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

W ocenie Sądu czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując należy w takiej sytuacji badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy. Z treści umów zlecenia zawartych między zainteresowaną (...) Spółka Jawna w D., a zainteresowanymi K. K. (1) E. A. K. i K. K. (3), wynika konkluzja, że praca świadczona przez zainteresowanych na podstawie tych umów zlecenia wykonywana była na rzecz Zakładu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., tj. podmiotu z którym łączyły je umowy o pracę, a jedynie za pośrednictwem zainteresowanej (...) Spółki Jawnej w D..

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., sygn. akt II UZP 6/09 pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 4, poz. 74 ze zm.) (OSNP 2010/3-4/46, Prok.i Pr.-wkł. 2010/11/44, Biul.SN 2009/9/22, M.P.Pr. 2010/3/158-160, lex nr 514221)

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015r., poz. 121) za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę zlecenia z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego

pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Można też wskazać, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Jest on także zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 17 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Ponadto, płatnicy składek w stosunku do pracownika, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu (art. 17 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W ocenie Sądu mając na uwadze, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. Za taką wykładnią przemawia także art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego, w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Z przepisu tego wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Wniosek powyższy nie budzi wątpliwości w przypadku pracownika, z którym sam pracodawca zawarł umowę cywilnoprawną w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a. W takim przypadku uznanie pracodawcy za płatnika składek jest oczywiste i zgodne z ogólną zasadą wynikającą z ustawy systemowej, że płatnikiem składek jest podmiot, będący stroną stosunku uzasadniającego objęcie obowiązkiem ubezpieczenia - pracodawca, zleceniodawca. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Przemawiają za nim argumenty już wyżej podniesione, a ponadto to, że obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Należy też wziąć pod uwagę, że wskazanej w art. 18 ust. 1a operacji uwzględnienia w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy przychodu uzyskiwanego z tytułu umowy cywilnoprawnej nie jest w stanie wykonać osoba trzecia, będąca zamawiającym (zlecającym) w umowie cywilnoprawnej zawartej z pracownikiem. Teoretycznie może ona nawet nie wiedzieć, że zleceniobiorca (przyjmujący zamówienie) jest pracownikiem podmiotu, dla którego świadczy usługi (wykonuje dzieło) w ramach własnej umowy. Wobec tego należy przyjąć, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

W tych okolicznościach Sąd podziela stanowisko organu rentowego, zawarte w zaskarżonych decyzjach, zdaniem którego, skoro zainteresowani pozostawali w stosunku pracy z Zakładem (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. i wykonywali na rzecz tej spółki pracę w ramach umowy zlecenia z (...) Spółka Jawna w D. to konsekwencją takiego uznania jest ustalenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społecznie i

ubezpieczenie zdrowotne stanowi sumę przychodów uzyskiwanych przez zainteresowanych z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznając odwołanie za bezzasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku. Odwołująca przegrała proces, a zatem zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, Sąd obciążył ją kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego, z uwzględnieniem, wartości przedmiotu sporu w stosunku do poszczególnych zainteresowanych w przypadkach gdy pełnomocnik organu rentowego wniósł o zasądzenie tych kosztów. O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

SSO Patrycja Bogacińska – Piątek